

VISIETEKST 'BREDE SCHOOL'

Waarom deze visietekst?

Het thema 'Brede school' raakt in Vlaanderen meer en meer ingeburgerd. Zowel de Vlaamse beleidsplannen van sport, welzijn, onderwijs, cultuur als jeugd nemen het Brede School concept op. Ook binnen het jaaractieplan 2010 van de Stad Kortrijk is het huidige Brede school project X-tract opgenomen. Dit subsidieproject loopt dit schooljaar ten einde, maar een aantal nieuwe projectoproepen werden gelanceerd. In de Kortrijkse scholen groeien een aantal initiatieven of nemen een aantal scholen de term brede school aan.

Brede School in de enge zin van het woord krijgt soms de betekenis van een nieuwe methode, een oplossing om niet bereikte doelgroepen wel te bereiken. De Brede School wordt dan gezien als een doel op zich.

Het is belangrijk om de positie van de stad en het OCMW in dit totale verhaal duidelijk te stellen.

Met deze visietekst willen we vanuit de verschillende stadsdirecties en het OCMW een bijdrage leveren om in de Stad Kortrijk een zekere eenheid te krijgen in het gebruik van de term Brede school, een overeenstemming te bereiken in wat een Brede school wel en niet is en wat de rol van de Stad Kortrijk en het OCMW hierbij kan zijn.

1. WHAT'S IN A NAME?

De Context

Onze **scholen** zijn de laatste jaren aan heel wat veranderingen onderhevig, de taken die ze in onze huidige maatschappij toebedeeld krijgen zijn bijzonder groot. De lat ligt hoog, de groep waarmee wordt gewerkt is heel divers. Scholen worden geconfronteerd met hoge verwachtingen van de overheid, steeds meer vragen van ouders over de opvoeding van hun kinderen, een gezinsomgeving die opvoedkundige taken niet altijd kan waarmaken, vragen van de plaatselijke gemeenschap over veiligheid, verantwoordelijkheid en normbesef, zinvolle vrijetijdsbesteding, een veilige schoolomgeving, etc. Het is duidelijk dat deze taken niet kunnen volbracht worden binnen de muren van een schoolgebouw. Samenwerken met partners is voor een schoolorganisatie een grote meerwaarde.

Daarnaast is ook de ontwikkeling van **kinderen en jongeren** een complex gegeven. Niet elk kind of elke jongere krijgt, vanuit diverse redenen, dezelfde kansen die een rijke ontwikkeling mogelijk maken. Recente studies tonen aan dat deze "start" voor een belangrijk deel onze toekomst tekent en hoe onze onderwijsinstellingen deze verschillen niet zo vlot wegwerken. Het pleit voor zich dat we alle kinderen en jongeren gelijke en

maximale kansen willen geven. Extra aandacht voor **maatschappelijk kwetsbare** groepen is te verantwoorden, bijzondere aandacht voor basisonderwijs evenzeer.

De **overheid** bewaakt als geen ander het algemeen belang en wordt verondersteld binnen deze zijn rol op te nemen. De Brede School is een typische “bottom-up” beweging, op vraag van en gestuurd door **de basis**. De overheid dient geen richting te geven aan het concept, maar moet principiële keuzes maken om op een structurele basis te investeren in Brede School. Ze kan geen Brede School opleggen, wel faciliteren en ondersteunen.

Kortrijk telt een groot aantal scholen op een relatief kleine oppervlakte; kent een zeer divers onderwijslandschap: alle leeftijden en bevolkingsgroepen zijn vertegenwoordigd en er is een zeer ruim aanbod van uiteenlopende opleidingen; er zijn talrijke organisaties en verenigingen, actief op diverse terreinen (cultuur, sport, jeugd, welzijn, ...). Kortrijk heeft een rijke leer- en leefomgeving, maar kent toch een aantal maatschappelijke uitdagingen of achterstellingmechanismen. Van 1 op 5 leerlingen in het basisonderwijs heeft de moeder geen diploma secundair onderwijs, voor het secundair onderwijs is dat zelfs 1 op 4.

Deze verscheidenheid in de bevolking en de vele mogelijkheden in de stad maken Kortrijk tot een plek waar de Brede School zich bij uitstek kan ontwikkelen en zoveel mogelijk kansen scheppen voor iedereen. Scholen alleen kunnen niet inspelen op alle verwachtingen, ook andere instanties moeten inspanningen leveren en samenwerken om deze uitdagingen aan te gaan. Veel van deze organisaties, stadsdirecties, OCMW, voelen zelf ook de behoefte aan samenwerking met de scholen. Bij alle actoren leeft vaak het gevoel slechts bezig te zijn met een deelaspect of een deelprobleem in de opvoeding van kinderen.

Het concept Brede School past dus perfect in de huidige maatschappelijke context.

De Brede School zelf

Een Brede School is gericht op de brede ontwikkeling van alle kinderen en jongeren door het ondersteunen en/of creëren van een brede leer- en leefomgeving waarbinnen kinderen en jongeren een waaier aan ervaringen kunnen opdoen. Om dit doel te realiseren wordt een duurzaam en breed netwerk opgezet tussen organisaties en overheden uit de verschillende sectoren die samen het leren/leven van kinderen en jongeren mee vorm geven. Een Brede School kan alleen het verschil maken wanneer er sprake is van **diversiteit, verbindingen** en **participatie** op de drie niveaus: de ontwikkeling van de kinderen & jongeren, in de leer- en leefomgeving én binnen het netwerk.

Brede School wil de brede ontwikkeling van het kind en de jongere, zowel binnen als buiten de school, stimuleren aan de hand van een brede waaier aan competenties die flexibel inzetbaar zijn in uiteenlopende contexten. Hiervoor wordt een **netwerk** aan partners opgericht, telkens met de school als middelpunt, maar daarom niet als trekker van het samenwerkingsverband.

Bij de brede ontwikkeling ligt de nadruk niet op geïsoleerde facetten van de persoon, maar op de integratie er van; op de verbinding tussen de verschillende aspecten van elke concrete leer- en leefervaring en tussen de vele leer- en leefervaringen waarmee kinderen en jongeren dagelijks worden geconfronteerd.

Tussen Brede Scholen kunnen er duidelijke accentverschillen zijn, afhankelijk van de buurt waarin de school gelegen is, het aanbod van verenigingen in scholen, de accommodatie of de populatie van de school, enz. De Brede School in kwestie wordt gekenmerkt door verschillende mogelijke **profielen**:

- Onderwijsachterstandenprofiel: hierbij ligt het accent op het scheppen van gelijke (onderwijs)kansen en het bestrijden van onderwijsachterstanden. Enerzijds gebeurt dit door na schooltijd allerlei activiteiten te realiseren aanvullend aan de afgesproken onderwijs-kerndoelstellingen. Bijvoorbeeld extra taal en wiskunde bij zwakke leerlingen (verlengde schooldag), het inrichten van huiswerkklassen na schooltijd en het aanbieden van activiteiten zoals muziek, computerlessen of koken, etc. De keuze is afhankelijk van de problematiek van de wijk waar een Brede School wordt gerealiseerd. Anderzijds gebeurt dit door het stimuleren van de sociaal-emotionele, motorische en/ of cognitieve ontwikkeling van het kind of de jongere door bijvoorbeeld een nauwe samenwerking tussen kinderopvang en de basisschool, etc.
- Verrijkingsprofiel: dit profiel legt het accent op de brede sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren, onder andere door een verbreding van het aanbod op sociaal, cultureel en sportief gebied. De achterliggende gedachte is dat als kinderen/ jongeren geen gebruik maken van buitenschoolse voorzieningen, je die voorzieningen dan naar de school haalt. Activiteiten kunnen worden aangeboden door bv. sportverenigingen of muziekschool. Centraal staan spelen/vrijtijdsbesteding, competentieontwikkeling in specifieke vak-/leergebieden, oriëntatie/ontmoeting, maatschappelijke participatie (om mee te doen).

- Zorgprofiel: dit profiel richt zich op verbreding van de zorg rond kinderen/ jongeren in alle opzichten. De activiteiten zijn niet alleen op de kinderen en jongeren gericht, maar ook op de ouders, meestal in de vorm van een aanbod aan licht pedagogische ondersteuning (ook letterlijke verzorging van het kind door de ouders).
- Opvangprofiel / dagarrangementen: een brede school met het opvangprofiel richt zich op de behoefte van werkende ouders aan opvang voor hun kinderen, ook buiten de reguliere schooltijden. Het betreft hier zowel opvang voor de school begint, naschoolse opvang als opvang tijdens schoolvakanties. Dit profiel is veelal gericht op het realiseren van voorzieningen rondom de school zoals kinderopvang, diverse vrijetijds- of naschoolse activiteiten en naschoolse opvang
- Wijk- en buurtprofiel: de brede school kan een bijdrage vervullen aan een wijk- en buurtfunctie. De school is een basisvoorziening in de wijk en kent een zeer breed aanbod, gericht op kinderen, jongeren, ouders en andere buurtbewoners met als doel de sociale samenhang in de wijk bevorderen.

Het schoolteam, leerlingen, ouders en partners bepalen zelf welke invulling ze aan een Brede School geven, welk profiel ze aannemen. Een combinatie van verschillende profielen is logisch. Een Brede School moet vorm krijgen vanuit een analyse van de lokale behoeften, mogelijkheden en beperkingen, maar ook vanuit de koers die de school tegenover haar lokale situatie wil varen. De Brede School vormt **maatwerk**, gebouwd op een gedeelde visie van de kernpartners, die richting geeft aan de afstemming van aanbod en behoeften van de lokale doelgroep.

2. DE ROL VAN DE STAD KORTRIJK IN HET BREDE SCHOOL VERHAAL

De verschillende stadsdirecties en het OCMW zijn allemaal betrokken partij in de Brede School context vanuit een sectorale, categoriale of territoriale invalshoek. Daarnaast representeren sommige actoren onder hen een activiteitssfeer die zich in de rand bevindt van het Brede Schoolconcept en zodoende ook moet meegenomen worden in de globale positiebepaling.

Brede School wordt een afstemming tussen de vragen/ noden/ behoeften vanuit het onderwijs, de ouders en/of de buurtbewoners enerzijds en het aanbod van particulieren/OCMW/stad. Deze match kan een diverse **finaliteit** hebben, gaande van een con-

creet aanbod van stad of particulier, over doorverwijzing tot intensieve trajectbegeleiding of ondersteuning.

Het doel van Brede School is de ontwikkelingskansen van alle kinderen en jongeren verhogen. De stad wil scholen én partners motiveren om initiatief te nemen.

Hierbij kan de Stad Kortrijk en/of het OCMW de positie opnemen van stimulator, ondersteuner, regisseur, trekker, afhankelijk van de behoeften, de noden, de uitdagingen die de school ervaart.

Er is nood aan een duidelijk kader en een goede **coördinatie** om de positie van de stad en het OCMW binnen dit Brede School verhaal optimaal te realiseren.

Vanuit de stad en het OCWM willen we bewust scholen ondersteunen bij de opstart, de ontwikkeling of continuering van hun brede school. Deze **ondersteuning door de stad en het OCMW** kan op volgende manieren gebeuren:

- **Communicatie van de visie en stimuleren van scholen tot het ontwikkelen van een Brede School:** dit gebeurt bij voorkeur door persoonlijk langs te gaan bij alle basis- en secundaire scholen.
- **Expertise ondersteuning:** scholen ondersteunen bij de opstart van een Brede School, welk profiel(en) neemt de school aan en waarom, belang van duurzaamheid, helpen bij het opmaken van een omgevingsanalyse van de school, etc.
- **Samenbrengen verantwoordelijken Brede Scholen:** scholen kunnen bij de opstart, uitwerking, werking van hun brede school veel van de ervaringen van andere leren. De stad en het OCMW zijn de ideale neutrale partners om de coördinatoren van de verschillende Brede Scholen in Kortrijk samen te brengen om expertise, ervaringen, info uit te wisselen.
- **Omkadering en opvolging:** onder meer door 'registratie' van een aantal basisgegevens van de school.
- **Contactpunt voor vragen:** 1 contactpunt voor allerhande vragen is een grote meerwaarde voor de uitwerking van brede scholen, het zoeken naar partners om vanuit bepaalde noden een duurzame samenwerking mee op te starten, het gericht doorverwijzen naar bepaalde diensten (intern en extern). 1 contactpunt vermijdt dat elke stadsdirectie of OCMW los van elkaar een duurzame samenwerking met scholen aangaat (is niet hetzelfde als een eenmalige activiteit of project!), er kan op basis van een aantal algemene gegevens doorverwezen worden naar een 'netwerk van actoren of partners' in de buurt van de school.

Om de verschillende 'Brede Scholen' in Kortrijk en de positie die de Stad Kortrijk en het OCMW in elke school innemen, duidelijk op elkaar af te stemmen is een brugfunctie, een algemeen **coördinatiepunt** heel belangrijk, **ondersteund door een kleine kerngroep**. Een **stuurgroep** volgt de ruime visie en de concrete projecten in globaliteit op.

Het coördinatiepunt

neemt de **operationele opvolging** op een aantal vlakken voor zijn/haar rekening:

- Communicatie van de visie door een persoonlijk gesprek met alle basis- en secundaire scholen (zeer intensief in eerste fase).
- Coördinatie van de vraagzijde (scholen) en de aanbodzijde (stedelijk en particulier aanbod) binnen de ruime visie van Brede School. Overzicht behouden op het totale plaatje, coördinatie van aanbod tussen vraag/aanbod van scholen onderling.
- Registratie van vragen en tussenkomsten van verschillende diensten.
- Operationele uitwerking en opvolging van de scholen die in aanmerking komen voor een intensieve ondersteuning met het oog op verzelfstandiging.
- Concrete opvolging van de totaliteit van acties die kaderen in de oproepen Brede School, met ondersteuning van de stuurgroep Brede School:
 - o Voorbereidend overleg met betrokken school/scholengemeenschap & sociaal-culturele vzw.
 - o Prioritaire betrokkenheid bij iedere actie die kadert in de concrete toepassing van de projectoproep.
 - o Administratieve en financiële opvolging.
- Actief op zoek gaan naar subsidieoproepen in het kader van Brede School en die ruim bekend maken
- Initiatiefnemer in het samenbrengen van de stuurgroep Brede School en alle betrokken actoren.

Dit coördinatiepunt heeft minimaal een **halftijdse werkracht** nodig, willen we op een duurzame en professionele manier de Brede Scholen in Kortrijk ondersteunen.

- communicatie: 3u/week
- coördinatie van vraagzijde en aanbodzijde: 5u/week
- registratie: 2u/week
- expertise opbouw en ondersteuning: 3u/week
- contactpunt voor vragen: 3u/week
- overleg, samenbrengen van, intern opvolgen stuurgroep: 3u/week

De kerngroep Brede School

De kerngroep bestaande uit verschillende stadsactoren en OCMW neemt de **regierol** op zich en is aldus verantwoordelijk voor de globale opvolging van het Brede Schoolconcept.

Dit betekent dat de kerngroep een viertal taken op zich neemt:

- De kerngroep vormt, bewaakt en stuurt de krijtlijnen binnen de ruime visie Brede School.
- De kerngroep bewaakt de match tussen vraag & aanbod, vanuit krijtlijnen die in overleg met alle actoren bepaald zijn. Vanuit de gezamenlijke aanwezige expertise kan beslist worden welk aanbod, welke noden of behoeften van scholen kan lenigen (vanuit reactief perspectief). De kerngroepleden zitten daarnaast ook rond de tafel met hun éigen achtergrond/expertise (sectoraal, territoriaal & categoriaal) en kunnen die inschakelen waar nodig. De kerngroep bepaalt ook welke positie we in elke Brede School in Kortrijk innemen.
- Ten overstaan van de concrete projectoproepen beslist de kerngroep mee over het samenbrengen en de inzet van de beschikbare middelen. Bijvoorbeeld: de kerngroep kan beslissen de kaart te trekken van een drietal scholen die omwille van duidelijke criteria in aanmerking komen voor intensieve ondersteuning met oog op 'verzelfstandiging'.
- De kerngroep zorgt voor de globale opvolging van de effecten en de resultaten.

Concreet wordt de kerngroep momenteel samengesteld uit volgende directies:

- Directie Cultuur
- Directie Burger en Welzijn, team jeugd
- Directie Burger en Welzijn, D-team
- Directie Cultuur, cel onderwijs
- OCMW

De stuurgroep Brede School

De stuurgroep bestaat uit een vertegenwoordiging van de verschillende stadsdirecties en het OCMW, die op een snijpunt zitten tussen verschillende overlegfora en een of meerdere linken hebben met elkaar. Zij kunnen het Brede School-concept plaatsen binnen bredere ontwikkelingen in en buiten de stad. Het is nodig en zeker de bedoeling dat er in de toekomst, in het kader van het nieuwe organogram, een duidelijkere afstemming komt tussen de verschillende netwerken rond scholen, zowel inzake vertegenwoordiging van directies als het scherp stellen van de doelstellingen van de verschillende overlegfora.

De taken van de stuurgroep zijn:

- opvolgen van de ruime visie en de concrete projecten in globaliteit
- registratie en opvolging voor die Brede School projecten waar ze sterk in betrokken of trekker zijn
- informatiedoorstroming van de ondernomen acties tav de kerngroep
- globale opvolging van de effecten en resultaten

Aan welke voorwaarden moet een school voldoen om ondersteuning te krijgen?

Vanuit de keuze om scholen te ondersteunen in hun ontwikkeling van een Brede School of stimulering om een Brede School uit te werken, gekoppeld aan deze visie, willen we vanuit de stad en het OCMW scholen stimuleren om duurzame samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere scholen of partners de buurt, sport-, jeugd- of cultuurorganisaties om zo een duurzaam netwerk rond het kind te creëren met als doel de ontwikkelingskansen te bevorderen en gelijke onderwijskansen te ondersteunen.

Vanuit deze visie willen we een aantal minimum criteria bepalen waaraan een school moet voldoen om vanuit de stad ondersteuning te krijgen.

1. Elke school bepaalt intern een Brede School verantwoordelijke. Die persoon is
 - a. Het aanspreekpunt voor de stad;
 - b. voor de school de trekker van hun brede school;
 - c. volgt de overlegmomenten op met de verschillende Brede school verantwoordelijken door de Stad Kortrijk en het OCMW georganiseerd.
2. De school heeft een duidelijke visie omtrent hun Brede School waarbij:
 - a. Het gekozen profiel(en) verduidelijkt en verantwoord wordt;
 - b. dit wordt bekeken vanuit de volgende partijen: het kind, de ouders/buurtbewoners/partners, de school (scholen) zelf;
 - c. het duurzame karakter van hun Brede School vervat zit.
3. Binnen de Brede School werking moet een duurzaam netwerk de basis van de werking zijn, alle samenwerkende partners zijn gelijkwaardig en werken samen aan een doel(en) in functie van de maximale ontwikkelingskansen van het kind.
4. Er is betrokkenheid van ouders.

Tot slot

Een Brede Schoolwerking kan het welbevinden van kinderen en jongeren verhogen en bijdragen tot het wegwerken van factoren die de kansen op een succesvolle schoolcarrière bemoeilijken. Dit komt de onderwijskansen van alle kinderen en jongeren in onze stad zeker ten goede. De invulling van de term Brede School moet zeker bewaakt worden om het concept/ project alle kansen te geven.

Wij willen alle Kortrijkse scholen de kans geven, met hen in gesprek gaan om hen, binnen onze mogelijkheden, maximale kansen te geven een Brede School uit te bouwen!